

Orosz Atanáz püspök prédikációja a szentelésen

„Szent István ünnepén nem egyszer diakónust szoktunk szentelni, mert a diakónus szentelés szövegében többször is szerepel Szent István első diakónusnak a neve is és a szerepe. Nehezebb egy kicsit megmagyaráznunk, hogy az ő ünnepén éppen templomot szentelünk. Hiszen ahogyan hallottuk, a koronatanúk éppen azzal vádolták őt, hogy folyton a szent hely ellen beszél. Meg, hogy azt mondogatta, hogy rontsátok le, bontsátok le ezt a templomot. És tény az, hogy védőbeszédében is világosan megfogalmazta, hogy Istent nem lehet csak úgy falak közé korlátozni. Keményebb mondatokat is elrejtett abban a leghosszabb újszövetségi beszédben, amely épp az utolsó szó jogán hangzott el ajkáról és ránk maradt. Hivatkozik az ószövetségi áldozatbemutatókra és Salamon fáradozására, amellyel templomot épített az Úrnak, de hozzáteszi, hogy az Úr nem lakik emberkézzel épített templomokban. Mert Izaiás próféta könyvéből idézi, hogy az ég az én trónom, a föld lábaim zsámolya, ugyan milyen házat építenének nekem? Vajon milyen nyugvóhelyet adhatnátok nekem? Szent István diakónus harsányan képviselte Jézus tanítványainak, az ősegyháznak azt a meggyőződését, hogy Isten mindenütt jelen van, és aki elküldte egyszülött fiát megváltásunkra, az megszentelte a világot. És nem szorul rá, hogy falak közé szorítsuk, hanem mindenütt tisztelnünk kell az ő jelenlétét és mindenható hatalmát.

Éppen a gyilkosainak ruhatárosa volt az a Saul, a megtérése után Pál, aki később megfogalmazta, hogy ingyen kaptuk a megváltást, és Isten az ő egyszülött fiát tette engeszteléssé számunkra. Az ószövetségi Szent Sátor az egyik legfontosabb alkotórésze az engesztelésnek a táblája, amelyre a nagy áldozatbemutatókor, a bika a vérével helyezték el, hogy ez a vér helyettesítse az emberek áldozatkészségét. És Szent Pál azt állítja, teljes összhangban a mai ünnepelt vértanúkkal, hogy Jézus Krisztus maga lett az engesztelés táblája, hiszen saját testében, saját életében valósította meg és hordozta a kiengesztelődést. Egyházunk tanítása is ez lett. Jézus Krisztus Istennek egyszülött fia karácsony óta a megtestesülés pillanatától közvetítő Isten és ember között, fölvette az emberi természetet, de istenségével megszentelte a világot, amelybe eljött. Ezért is emlegettük itt a térdhajtási imában, hogy a napvilággal megszenteli ezt az egész teremtett világot. Ő maga lett a templom, a szentély, ő maga lett az Isten színe előtt közbenjáró, ő volt az áldozati bárány, és ő a főpap, aki bemutatja a legszentebb áldozatot. Egészen másfajta áldozat ez, mint amelyet az Ószövetségben mutattak be, hiszen Krisztus saját vérével ment be a szentélybe és saját vérével áll az Atya színe előtt, kiengesztelődést eszközölve mindnyájunk számára. Karácsony örömhíre így kapcsolódik Szent István apostol és vértanúhoz, a mai nap ünnepeltjének az első diakónusnak a mondanivalójához. És tudjuk, hogy nem bikák, bakok vagy borjak, vére kerül most már az oltárra, hanem az oltár magát Jézus Krisztus Urunkat jelképezi és az oltár az Ő szent sírja, amelyen szelíd bárányként, Isten báránnyaként, a szenvedését, megváltó kínhalálát és főpapi áldozatát viszi az Atya színe elé. Így ünnepeljük a templomszentelést Szent István diakónussal együtt.

Ünnepeljük az ő vértanúságát és mindazokét, akik utána két évezreden át Jézus Krisztusért vérüket adták és áldozták. Ezeket a dicsőült szent vértanúkat vittük lélekben az oltárhoz, s amikor az itt is ábrázolt Szent Flórusz és Laurusz vértanúknak az ereklyéit helyezték az oltárba, egyúttal minden üldözött kereszténynek, s különösen csak vértanúságból átköltöző szenteknek az emlékét is idehozzuk. Ők azok, akik Krisztus Urunknak az egzisztenciális áldozatát képviselték, saját életükbe átvéve azt. Így ebben a templomban immár nem az ószövetségi áldozatok folytatódnak, hanem Jézus Krisztus mennyei liturgiájába léphetünk be. A templomhajóban még az egyház bárkájában érezzük magunkat. E világ négy sarka között keressük a megoldásokat, de a szentély felé tekintve már az eljövendő mennyország, az Isten

országa tárul a szemünk elé. Néha ugyan a függöny elzárja ezt, de jól tudjuk, hogy Krisztus Urunk halálának pillanatában a templom függönye, a kárpit felülről egészen aljáig kettészakadt, s immár nekünk is belátásunk jut a mennyországba, Isten országának oltárához.

Ezen a Szent Liturgián bemutatjuk Jézus Krisztus áldozatát, s vele együtt szeretnénk újra meg újra ott az oltárnál is elmondani, mi papok, áldozópapok és püspökök vegyétek, ez az én testem, mely értetek megtöretik. Hiszen a keresztyén élet Jézus Krisztus életáldozatához való kapcsolódást jelent. Éltünk minden pillanatában.

Most már magyarul is olvassuk a karácsonyi himnuszaink szerzőjének, Germanus Pátriárkának a liturgia magyarázatát, amelyben világosan szerepel, hogy az oltárt Jézus Krisztus sírja, amelyen az Isten bárányát bemutatják, s amelyen ő maga a főpap is, aki áldozatot mutat be, és a papok, akik körülállják az oltárt, lángoló tűzként állnak körülötte. Igen, ez a hivatásom. És ebben a kápolnában a magyarországi Görögkatolikus Metropólia székhelyén különösen is fontos átéreznünk és átélnünk ezt a hivatást. Jézus Krisztussal együtt lobogni, lángolni, fényt adni az ide belépőknek vagy a tőlük távolabb élőknek is. És nemcsak fényt, hanem távlatot, reménységet. Akik ebben a templomhajóban az oltárnál már Isten országának ragyogását látják, akik a kifestett templomfalakon Isten országának szentjeit és ábrázolásait látják, azok Szent Istvánnal együtt tekinthettek a magasba. Látom, a megnyílt eget. Látom Isten dicsőségét és Jézus Krisztust az Atyának jobbján.

Így marad szemünk előtt a karácsonykor közénk jött megváltó Jézus. Látjuk őt az Atyának jobbján és látjuk az oltárnál az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek nevében.

Ámen. Krisztus születik.”